

Raadsafspraken Haaksbergen 2022 2026

Zoals door de fracties geformuleerd op 2022 05 16.

Waarom raadsafspraken?

De politieke partijen die de komende vier jaar de bevolking van Haaksbergen mogen vertegenwoordigen, willen vaart maken met enkele dossiers, de verhouding tussen raad en college en tussen de fracties onderling verbeteren en zo de discussie in de raad laten gaan over hoofdlijnen en politieke verschillen. *Daarom maken ze met elkaar over een paar onderwerpen raadsafspraken.* Die raadsafspraken gaan over het besluitvormingsproces en over de kaders waarbinnen die besluitvorming de komende vier jaar moet plaatsvinden.

In de afgelopen periode heeft de raad de interne werkwijze verbeterd. Het is belangrijk dat ook de nieuwe raadsleden worden betrokken in die verbetering en dat opgedane lessen niet weer verdwijnen nu een groot deel van de raad is vernieuwd. Daarnaast wil de raad de relatie met inwoners verbeteren. Dat gaat niet van de ene op de andere dag. Tenslotte wil de raad dat het college de informatievoorziening aan de raad verbetert. Beleid moet minder worden opgesteld/geschreven vanuit het gemeentehuis en meer vanuit de samenleving (inwoners/bedrijven/instellingen). Het college moet zich rekenschap geven van het feit dat raadsleden niet altijd op de hoogte zijn van hetgeen jaren daarvoor ooit is afgesproken en ook lang niet altijd op de hoogte zijn van hetgeen door hogere overheden wordt besloten.

Participatie

In de beleidsnota participatie, die in maart 2022 door de raad van Haaksbergen is aangenomen, is vastgelegd dat bij belangrijke gemeentelijke besluiten altijd wordt aangegeven welke ruimte de gemeente heeft om eventueel een ander besluit te nemen (of dat die ruimte maar heel klein is omdat anderen daarover gaan); welke ruimte de gemeente ziet om inwoners te betrekken bij de invulling van dat besluit; welke inwoners de gemeente op welke manier wil betrekken bij de invulling van dat besluit, en hoe het college de uitkomsten daarvan terug rapporteert aan de raad, zodat die zowel het proces als de uitkomsten van dat besluit kan beoordelen en afwegen (dit soort zaken wordt vastgelegd in een *participatieplan*, zie paragraaf 3.10 van de nota). Daarnaast stelt de gemeente eisen aan de manier waarop anderen, zoals ondernemers en projectontwikkelaars, worden verplicht direct betrokkenen te laten participeren bij het uitwerken van hun plannen.

De uitwerking van de nota en het maken van participatieplannen, ook buiten de omgevingswet, sluit goed aan bij de wens van de partijen die zijn vertegenwoordigd in de gemeenteraad van Haaksbergen: het dichterbij elkaar brengen van inwoners, de gemeenteraad, het college en het ambtelijk apparaat. Participeren moet je echter leren. Het ambtelijk apparaat moet bijvoorbeeld niet alleen veel tijd investeren in het mee laten doen van de juiste personen (niemand wil dat alleen een selecte groep meedoet, met mogelijk afwijkende opvattingen), maar ook in het op de juiste manier op de hoogte brengen van de gemeenteraad, zodat die een oordeel kunnen geven over de kwaliteit van het participatieproces. Het is namelijk erg makkelijk om een participatieproces af te doen als 'inadequaat' als de uitkomsten niet gewenst worden gevonden. Dat leidt dan eerder tot meer dan tot minder frustratie onder inwoners.

De fracties spreken daarom af bij onderstaande plannen een belangrijke plek voor participatie door inwoners in te ruimen. Dit vereist onder meer dat de gemeente op een begrijpelijke en toegankelijke manier communiceert: begrijpelijke taal is toegankelijke taal. Ook vragen ze het college de raad daarbij te faciliteren. De Raad wil begeleid worden in de rol van meer en tijdiger met de samenleving in gesprek te gaan. Die begeleiding kan plaatsvinden door de (nieuwe) medewerker participatie en/of door externe hulp. Maar het belang van participatie moet ook helder worden gemaakt in de rest van de organisatie en daarom vraagt de raad aan het college aan te geven hoe participatie organisatiebreed

in de uitvoering van taken wordt betrokken. Dit alles vereist een helder aanspreekpunt voor de raad. In het nieuwe college zal daarom een portefeuillehouder participatie moeten worden aangewezen, bijvoorbeeld de burgemeester. De raad wil ook de werkgeverscommissie betrekken bij het versterken van de rol van de raad op dit punt.

Bij het ontwikkelen van betere participatie in Haaksbergen kunnen een of meer *pilots* van dienst zijn op een terrein waar beleid nog echt opgebouwd of geactualiseerd moet worden. De raad heeft behoefte aan een eenduidige manier om met elkaar te bespreken op welk niveau participatie in een specifiek geval moet plaatsvinden (dat kan immers verschillen per dossier) en vraagt het college daarom binnen de pilots hiervoor een heldere terminologie te ontwikkelen.

Een leefbaar buitengebied

In het buitengebied van Haaksbergen werken mensen in de agrarische sector, in de recreatie en in het natuurbeheer. Bovendien maken veel anderen gebruik van hun activiteiten. De fracties willen het buitengebied van Haaksbergen ook in de toekomst leefbaar houden en leefbaarder maken. Ze zien echter ook dat de gemeente zelf weinig mogelijkheden heeft om dat voor elkaar te krijgen. De fracties hebben het gevoel dat ze soms achter de landelijke, provinciale en regionale 'voldongen feiten' aanlopen. De dreiging dat Haaksbergen straks te maken krijgt met de Noordtak van de Betuweroute is hiervan een goed voorbeeld.

Het beleidsstuk "Regionale spelregels voor ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied van Zuidwest-Twente" is op 16 februari jl. door de commissie Ruimte behandeld, maar nog niet vastgesteld. Dat regionaal opgestelde besluit kent bijlagen met lokale uitzonderingen. Er zijn door het college op dit moment geen uitzonderingen voorgesteld voor Haaksbergen. Het uitgangspunt is om regionaal zoveel mogelijk gelijklozend beleid te voeren.

De fracties spreken daarom af dat zij het college verzoeken om in een werksessie te bespreken of het conceptbeleid in de "regionale spelregels" voldoende invulling geeft aan Haaksbergse opvattingen/vraagstukken. In die werksessie van de raad moet ook aan de orde komen op welke manier de fracties in de komende vier jaar beter geïnformeerd kunnen worden over regionaal, provinciaal en landelijk beleid waarmee het buitengebied te maken krijgt, zodat zij proactief kunnen reageren op plannen die op die niveaus spelen. In de bespreking moeten in ieder geval de economische, ecologische en recreatieve aspecten van het buitengebied aan de orde worden gesteld. Dit onderwerp kan verder goed als 'casus' worden gebruikt om te onderzoeken hoe de raad wel en niet betrokken wil worden bij besluitvorming die vooral op regionaal, provinciaal of landelijk niveau plaatsvindt.

Zoutwinning

Grootschalige zoutwinning uit de ondergrond van Haaksbergen wordt door geen van de fracties met gejuich ontvangen. Momenteel is echter niet duidelijk op welke manier de gemeente er voor kan zorgen dat deze zoutwinning plaatsvindt op een manier die zo min mogelijk schade toebrengt. Het gevaar bestaat daardoor, dat tussen inwoners en de gemeente, maar ook tussen de gemeente en andere bestuurslagen verkeerde verwachtingen en irritaties ontstaan. De fracties willen dat voorkomen en deze problematiek op zakelijke wijze tegemoet treden.

De fracties spreken daarom af het college te vragen om op korte termijn te komen met een notitie waarin in ieder geval wordt aangegeven;

- welk standpunt vanuit de gemeente over zoutwinning richting de verantwoordelijke staatssecretaris (rijksoverheid) wordt doorgegeven, en op welke manier dat zal gebeuren;
- op welke manier het college de inwoners van Haaksbergen wil informeren over het verloop van de zoutwinning;
- hoe het college wil monitoren wat de effecten zijn zoutwinning voor de inwoners van Haaksbergen;

- welke bevoegdheden de raad wel en niet heeft om zoutwinning en zoutwinning gerelateerde zaken te reguleren (bestemmingsplan);
- welke compensatie voor Haaksbergen mogelijk is.

Daarnaast spreken de partijen op korte termijn af hoe zij over dit onderwerp gezamenlijk communiceren richting de bevolking van Haaksbergen.

Woningbouw (dit punt wordt niet volledig gesteund door de fractie TeamDAP)

Het stimuleren van woningbouw voor onder meer starters en levensloopbestendige woningen is een van de belangrijkste opgaven in Haaksbergen in de komende jaren. Op dit moment wordt een woonvisie voorbereid met daarin onder meer een visie op aantallen woningen en type woningen. In 2018-2022 is de raad betrokken geweest bij de totstandkoming van deze visie. De visie wordt voor de zomer van 2022 of in het najaar voorgelegd aan de gemeenteraad.

De fracties hebben naast deze algemene visie behoefte aan heldere kaders voor de woonruimteontwikkeling zich in de komende jaren, zodat bij langskomende nieuwbouwplannen kan worden getoetst of die plannen passen binnen de gestelde kaders. Het maken van die kaders mag echter niet vertragend werken op de realisatie van woningen.

De fracties spreken daarom af het college te vragen haast te maken met de woonvisie en na het vaststellen van de woonvisie het college opdracht te geven een concreet uitvoeringsplan te maken waarin wordt aangegeven 'hoe' de visie uitgevoerd gaat worden. Daarin zouden nadere afspraken moeten komen over hoe en waar wat gebouwd kan worden. De fracties spreken ook af het college te vragen aan te geven op welke manier het opstellen van het uitvoeringsplan in een participatief proces met betrokkenen vorm kan worden gegeven. De raad vraagt het college om langskomende nieuwbouwplannen daarna expliciet te toetsen aan zowel de woonvisie als aan het uitvoeringsplan. De raad vraagt het college tenslotte of de raad, voordat woonvisie en uitvoeringsplan zijn aangenomen, al wat kan doen om woningbouw in Haaksbergen te stimuleren. De antwoorden hierop bespreken de fracties in een werksessie die in de komende maanden zal plaatsvinden.

Voorzieningen

In de beleidsbegroting 2022 en het meerjarenperspectief 2023-2025 is een taakstelling (bezuiniging) voor de voorzieningen opgenomen van € 408.000. Het gaat daarbij om onder andere Stichting Wijkkracht, Kulturhus/bibliotheek, het zwembad (einde contract 2025), park Scholtenhagen, kinderboerderij, MBS, muziekschool, en stichting Haaksbergen promotie. In 2021 is aan de raad voorgesteld voor de voorzieningen een indeling te maken in enkele clusters, gegevens per voorziening te verzamelen (zowel ambtelijk, in de vorm van *factsheets*, als door werkbezoeken van de fracties). Door de Corona maatregelen en de door de verkiezingen van 2022 is dat deels blijven liggen, maar inmiddels zijn de *factsheets* naar de raad gezonden en zijn afspraken gemaakt voor werkbezoeken. Ook zijn de resultaten van de burgerpeiling aan de raad/commissie gepresenteerd.

De fracties spreken daarom af om het proces van de voorzieningendiscussie te vervolgen door:

- het college vragen een voorstel aan de raad voor te leggen over het te volgen besluitvormingsproces rondom de voorzieningen;
- het onderwerp in de vergadering van september te agenderen voor een voorzieningendiscussie ten behoeve van de de begroting van 2023;
- in de voorzieningendiscussie de resultaten van de burgerpeiling te betrekken.

Duurzaamheid (dit punt wordt niet volledig gesteund door de fractie TeamDAP)

De gemeenteraad van Haaksbergen heeft, na verzoek van rijk en provincie ingestemd met het aanbod op het grondgebied van Haaksbergen 94 GigaWattUur (GWU) op te wekken middels zonne- of

windenergie. Het mogelijk maken, dan wel afdwingen van deze verduurzaming kan ten koste gaan van leefbaarheid. In Haaksbergen is het wel gelukt kaders op te stellen voor zonneparken. Op 21 maart 2021 is een beleidskader zonnevelden aangenomen en daarbinnen is 25 GWU (op 30 hectaren) gerealiseerd. Maar zo'n kader bestaat nog niet voor windmolens. Ook is het vreemd dat windmolens net over de grens soms stil moeten staan, terwijl die capaciteit lijkt te kunnen worden gebruikt om de Nederlandse energiebehoefte te dekken. Dit punt speelt ook in andere grensgemeenten en de gemeente Losser heeft het voortouw genomen bij het onderzoek naar mogelijkheden om gebruik te maken van de deze Duitse overcapaciteit.

Verder bestaat het idee dat op sommige grote gebouwen nog makkelijk zonnepanelen kunnen worden geplaatst, maar dat dit nog niet gebeurt. Gemeenten krijgen in de nabije toekomst de mogelijkheid om zonnepanelen te verplichten op daken van industriegebouwen en gebouwen met overige gebruiksfuncties zoals parkeergarages. Maar omdat het besluit hierover gebruikmaakt van de instrumenten van de Omgevingswet, kan het pas in werking treden als ook de Omgevingswet in werking treedt. Dat betekent dat de gemeenten alleen met subsidies en voorlichting kunnen proberen meer zonnepanelen op bestaande daken te realiseren.

De fracties spreken daarom af het college op te dragen op korte termijn een participatietraject voor te stellen om te komen tot een plan voor de inpassing van windmolens in Haaksbergen. Op die manier kan maximaal draagvlak worden bereikt voor de uitvoering gedane toezegging en kan worden voorkomen dat Haaksbergen door hogere overheden wordt gedwongen besluiten te nemen die binnen Haaksbergen niet breed worden gesteund. De uitkomsten van dat participatietraject zouden nog in 2022 aan de gemeenteraad moeten worden voorgelegd. Daarnaast spreken de fracties af dat, zodra dat mogelijk is, het college regels opneemt in toekomstige bestemmingsplannen om duurzame energieopwekking op grote daken af te dwingen.

Verder spreken de fracties af het college op te dragen onderzoek te (laten) doen naar de mogelijkheid om lokale initiatieven tot versterking van verduurzaming (bijvoorbeeld in 'bouwteam' constructies) te ondersteunen. Ook vragen ze het college de raad te informeren over de voortgang van de gesprekken die door Losser worden gevoerd over de mogelijkheid gebruik te maken van de Duitse overcapaciteit.

Marktplan/centrumvisie

Omdat de discussie over de invulling van het Gat in de Markt al enkele raadsperiodes speelt, bestaan er veel verschillende beelden en opvattingen over dit onderwerp. Enerzijds is er geen behoefte aan het oprakelen en negatief beoordelen van eerdere discussies. Anderzijds is er wel behoefte aan een heldere stand van zaken (welke afspraken gelden nog wel en welke niet en welke informatie is nog steeds relevant is welke informatie is inmiddels achterhaald. Bovendien heeft de gemeente een complexe rol, omdat ze een deel van de grond bezit (privaatrechtelijk) en het bestemmingsplan moet goedkeuren (publiekrechtelijk). Zeker voor de nieuwe raadsleden is het van groot belang dat ze straks weten waarover ze nog wel een besluit kunnen nemen en wat al op eerdere momenten door de raad is vastgelegd. Omdat er wellicht wat tijd overheen gaat voordat de commissie m.e.r. met een 'second opinion' gaat komen, is er tijd een kort 'pas op de plaats te maken'.

De fracties spreken af in deze raadsperiode eindelijk invulling te geven aan de invulling van het centrumplan. Daarom vragen ze het college een heldere stand van zaken te geven over de besluitvorming rond het Marktplan, voordat de bestemmingsplan wijziging aan de orde wordt gesteld, en daarbij in te gaan op de volgende punten:

- Hoe lang laat het oordeel van de commissie m.e.r. (second opinion) nog op zich wachten?
- In welke mate is de huidige planvorming gebaseerd op inmiddels achterhaald marktonderzoek en heeft het zin te vragen om een update?
- Waarom denkt het college dat de provincie (anders dan in 2014-2018) nu wel akkoord zal gaan met een bestemmingsplanwijziging waarin een supermarkt aan de markt is opgenomen?

- Waarom denkt het college dat het NIET aanbieden van de grond aan een andere marktpartij ditmaal niet onderuit zal worden gehaald, gegeven recente uitspraken van onder meer de Raad van State.
- Wat is de status van het contract (dat eerder aan de raad is gestuurd)?

Deze afspraken staan los van de al eerder gemaakte afspraken over het inrichten van een participatieproject rond de eventuele inpassing van de nieuwbouw. Het participatieplan hiervoor is in ontwikkeling.

Sociaal domein

Zorg wordt in samenwerking met de 14 gemeentes ingekocht. “Door de inkoop, contractmanagement, monitoring en expertise efficiënt te organiseren, zorgt OZJT/Samen14 ervoor dat alle veertien gemeenten een duurzaam en betaalbaar zorgstelsel kunnen realiseren voor hun inwoners”, zo staat beschreven op de website van Samen 14. In juni 2020 hebben gemeenten landelijk de Resolutie NvO (norm voor opdrachtgeverschap) Jeugd aangenomen. Gemeenten hebben zichzelf daarmee gecommitteerd aan de 8 afspraken van de NvO. Een afspraak betreft het opstellen van een Regiovisie voor Jeugd. De Twentse regiovisie is recent door de raden vastgesteld. De raad kan in beleid rondom het sociaal domein uitgangspunten formuleren die door het college worden betrokken bij de ontwikkeling en uitvoering van regionaal (inkoop)beleid. Dit is een voorbeeld van beleid waarbij raadsleden niet altijd op de hoogte zijn van hetgeen door hogere overheden wordt besloten en waarbij er dus een zware informatieplicht op het college rust. Die informatieplicht kan volgens de fracties niet goed worden vervuld door alleen op onregelmatige momenten de raad op de hoogte te stellen van genomen besluiten.

De fracties spreken daarom af het college opdracht te geven de gemeenteraad halfjaarlijks te informeren over de uitvoering van het ingezette regionaal beleid, en de gemeenteraad tijdig te betrekken bij het bijstellen van de kaders voor het regionale beleid.

Vervolg

De fracties willen voorkomen dat bovenstaande afspraken na vaststelling in de raadsvergadering te verdwijnen. Ook erkennen de fracties dat sommige afspraken ambitieus zijn en dat onvoorziene omstandigheden of capaciteitsproblemen het noodzakelijk maken de afspraken opnieuw tegen het licht te houden. Bovendien denken de fracties dat zich in de komende vier jaar wellicht gelegenheden zullen voordoen om brede afspraken te maken om daarmee vaart maken met nieuwe dossiers, de verhouding tussen raad en college, en tussen de fracties onderling te verbeteren en zo de discussie in de raad te laten gaan over hoofdlijnen en politieke verschillen.

De fracties spreken af de raadsafspraken elk jaar in maart te agenderen (en vaker als nodig is) en na te gaan waar de afspraken bijstelling behoeven. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij het presidium, onder leiding van de burgemeester.